

Lääninmaanmittausinsinööri Erik Tobé 100 vuotta

ERIK TOBÉ syntyi 9.8.1907 Norrköpingissä ja hän täytti täydet 100 vuotta 9.8.2007. Hän valmistui maanmittausinsinööriksi 1930, työskenteli Sundsvallissa, Härnösandissa, Gävlessä ja Munkforsissa. Tämän jälkeen hän toimi lääninmaanmittausinsinöörinä Uppsalan läänissä vuodet 1948–72. Hän on toiminut myös kansanedustajana Ruotsin valtiopäivillä 1961–75. Tällöin hän keskittyi erityisesti maa- ja ympäristökysymyksiin sekä kaa-voitukseen.

Eläkkeelle jäätyään 1972 hän on erityisesti harrastanut maanmittausalan historian tutkimusta ja toimittanut monia alan teoksia ja laatinut lukuisia artikkeleita.

Erik Tobén toinen erityisharrastus on kaiken ikää ollut suunnistus. Erityisesti hän on vaikuttanut suunnistuskarttojen kehittämiseen. Hänen vaatimuksestaan saatiin suunnistuksessa käyttöön ”yhteinen suunnistuskartta”.

Sallittaneen, että minä kartografina saan onnitella häntä käsittelemällä hänen harrastuksiaan historiaa ja eräiltä osin myös suunnistusta.

Lukuisista Erik Tobén laatimista maanmittauksen historiaan liittyvistä teoksista haluan erityisesti mainita seuraavat:

Tornedalens historia II från 1600-talet till 1809 – erityisesti kirjan artikkeli 9: ”Om gradmätningen och om Anders Hellant” eli ”Den franska gradmätningen 1736–37”

ja Anders Hellantin osuus toimia mittausratkikunnan tulkkina. Tätä astemittausta johti Mustaltamereltä Pellon Kittisvaaralle englantilainen matemaatikko **Pierre-Louis Maupertuis**. Edellä mainitun pitkän kolmiomittausketjun ja samaan aikaan Ecuadorissa tehtyjen mittausten perusteella Maupertuis saattoi ilmoittaa, että newtonilainen teoria maapallon navoiltaan litistymisestä oli oikea. Mittausten tuloksena saatiin sittemmin perusta myös metrin mitalle. Ranskan kansalliskokous valitsi pituuden perusyksiköksi metrin vuonna 1791. Kittisvaaralla on komea tetraedrin muotoinen astemittauksen muistomerkki.

Erik Tobé on kirjoittanut lisäksi edellä kuvatusta tapahtumasta kaksi teosta: *Fransysk visit i Tomedalen 1736–1737* (126 sivua) ja *Anders Hellant, en krönika om sjuttonhundratalets märkligaste tomedaling* (224 sivua).

Vuonna 1938 perustettiin Ruotsin Suunnistusliitto (*Svenska Orienteringsförbundet*) ja johtokuntaan valittiin mm. Erik Tobé. Sittemmin hänet on valittu liiton kunniajäseneksi. Hän on toiminut ratkaisevasti suunnistuksen kansainvälistymisen puolesta. Erik Tobé valittiin vuonna 1961 perustetun Kansainvälisen Suunnistusliiton ensimmäiseksi puheenjohtajaksi. Hän toimi puheenjohtajana vuodet 1961–75.

Suunnistukseen liittyen tapasin Erik Tobén vuonna 1956. Kysymyksessä oli Suomi–Ruotsi-suunnistusmaaottelu, jonka järjestämisen Suomen Suunnistusliitto oli antanut hämäläisseurojen Vilppulan Vedon, Mäntän Urheilijoiden ja Mäntän Valon tehtäväksi. Vedon jäsenenä sain tehtäväkseni toimia kilpailun ratamestarina. Saimme tällöin suunnistuskäyttöön **Mauri Koiviston** tosi hyvin kartoittaman alueen Ruoveden kunnan Väärinmajan eteläpuoleisesta maastosta.

Tavan mukaisesti vieraaksi kisaan tuleva maan, tässä tapauksessa Ruotsin, Suunnistusliitto asetti kilpailuun valvojan. Saimme valvojaksi Uppsalasta Erik Tobén, todella hyvin suunnistukseen kouliintuneen maanmittausinsinöörin. Hän oli meille järjestäjille monen tärkeän seikan opettaja.

Kilpailukarttana käytettiin uutta peruskarttaa 1:20 000 pienennettynä mittakaavaan 1:30 000. Valvoja Erik Tobé

kehui kartan yksityiskohtaisuutta, sillä Ruotsissa kilpailtiin tuolloin vielä topografisella kartalla 1 :50 000.

Suomen kannalta maaottelu muuten onnistui loistavasti: Suomi voitti kaikki kolme maaottelua sarjoissa miehet H21 **Tarmo Hokkanen**, naiset D21 **Eila Hanelius** ja nuoret H20 **Seppo Bütt**.

Lopuksi haluan vielä toistaa, että Kansainvälinen Suunnistusliitto IOF perustettiin Kööpenhaminassa 22.5.1961. Ensimmäinen suunnistuksen maailmanmestaruuskilpailu järjestettiin Suomessa Fiskarsissa 1.–2.10.1966. Järjestäjä oli Fiskars IF, kilpailun johtaja **Lasse Heideman** ja ratamestari **Osmo Niemelä**. Tasavallan presidentti **Urho Kekkonen** kunnioitti kisoja läsnäolollaan. Päivän-sankarimme Erik Tobé, IOF:n ensimmäinen puheenjohtaja vuosina 1961–75, oli opastamassa presidenttiämme uuden lajimme salaisuuksiin.

Sittemmin IOF:n päätettyä MM-kilpailun järjestämisestä myös hiihtosuunnistuksessa Suomi sai järjestääkseen myös ensimmäisen hiihtosuunnistuksen MM-kilpailun.

Parhaat onniteluni 100-vuotiaalle Suomen kollegojen puolesta!

Osmo Niemelä

NIMITYKSIÄ

DI TIMO SÄÄSKI on nimitetty

FM-International Oy FINNMAP:n toimitusjohtajaksi elokuun 2007 alusta. Edellinen toimitusjohtaja, **DI Paavo Martinmaa** on siirtynyt

talusjohtajaksi. Myyntijohtajana jatkaa **DI Jukka Kangasmaa**.

TAPAHTUMIA

GI NORDEN -KONFERENSSI pidetään Tanskassa Herningin kaupungissa 1.–3.10.2007 teemalla *WHERE would YOU be without geographic information*. Tietoa konferenssista sekä ilmoittautumisosohjeet ja -lomake löytyvät osoitteesta <http://www.geoforum.dk/Default.asp?ID=635>.